

Nr 150.

Av herr **Hage**, angående avskaffande av kamrarnas tillfälliga utskott och deras ersättande med ett ständigt utskott m. m.

År 1933 genomfördes i riksdagen en ändring av bestämmelserna om tiden för motioners väckande. Före denna tid gällde vissa stadganden, som inneburo att det existerade en längre motionstid för motioner om utredningar o. d., vilka ansågos böra gå till tillfälligt utskott, under det att motionstiden för andra motioner, som hänvisades till ständigt utskott, var kortare utmätt.

Enligt min uppfattning hade det varit rimligt att man tagit konsekvenserna av denna reform på det sättet, att man beslutat att i stort sett *taga bort de tillfälliga utskotten*.

Det torde kunna påstås, att gränsen mellan de motioner, vilka hänskjutas till tillfälligt utskotts behandling och till behandling av ständigt utskott, ofta är mycket flytande. Om emellertid en motion efter ett övervägande hänskjutits till ett tillfälligt utskott, då kommer denna motion att utskottsbehandlas efter helt andra grunder än som tillämpas med avseende på andra motioner. Ty under det att motioner och riksdagsfrågor i allmänhet före dess avgörande i kamrarna behandlas i ett utskott, som till lika delar är sammansatt från de bägge kamrarna, behandlas däremot som bekant en till ett tillfälligt utskott hänskjuten motion på det sättet, att först blir den föremål för övervägande i ett tillfälligt utskott, tillsatt av den kammare, i vilken motionen väckts. Skulle resultatet av denna behandling bli, att motionen helt eller till någon del tillstyrkes av detta utskott och bifalles av resp. kammare, följer därefter en remiss till den andra kammaren (se § 63 riksdagsordningen), där ytterligare en utskottsbehandling sker i något av dess tillfälliga utskott. Där mötes kanske motionen av det beskedet, att resp. utskott redan behandlat en dylik motion och att denna kammare fattat ett beslut, som något eller kanske ganska betydligt skiljer sig från vad den förra kammaren beslutat. Detta kan inträffa då den ifrågavarande motionen samtidigt väckes i bägge kamrarna.

I ett annat fall, då motionen icke väckes i bägge kamrarna, kan det också inträffa, att den kammare, till vilken utskottsutlåtandet remitterats, även fattar ett positivt beslut men gående i annan riktning än det, som en tid förut fattats av den andra kammaren. I bägge fallen blir följden återupprepade behandlingar i resp. utskott och kammare med därmed följande kostnader och tidsutdräkt — allt detta dock under förutsättning att man icke ordnat något samråd eller gemensamt sammanträde mellan de bägge utskotten — vilket emellertid icke anses kunna ske enligt gällande grundlagsbestämmelser. Detta sker dock kanske någon gång, men i de flesta fall sker det antagligen icke. Ätminstone talar för detta

påståendes riktighet den omständigheten, att vid en föregående riksdag inträffade det anmärkningsvärda förhållandet, att en väckt motion *enhälligt* tillstyrktes och bifölls i II kammaren men efter remiss till I kammaren *lika enhälligt* avstyrktes och avslogs.

Det arbetssätt, som användes i riksdagen för behandling av motionsfrågor av här nämnt slag, måste alltså anses opraktiskt, tungrott och leder till dubbla behandlingar av en fråga med därmed följande ökade kostnader för sekretariat m. m. Det finnes — enligt min uppfattning — ingen anledning, varför ett visst slag av frågor skola behandlas på detta sätt. Tvärtom skulle här nämnda frågor mycket väl kunna för behandlingen remitteras till ett ständigt för de bägge kamrarna gemensamt utskott, som nyskapades och förslagsvis erhöle namnet: diverseutskottet, utredningsutskottet eller något liknande namn. Skulle det sedan befinnas nödvändigt — vilket knappast är troligt — att man ansåg sig behöva uppdelat nämnda utskott i t. ex. två avdelningar, kunde detta mycket väl ske, då detta skett med avseende på några av de ständiga utskotten. Under alla förhållanden torde man kunna påstå, att man med en sådan anordning — ersättande av de tillfälliga utskotten med ett enda ständigt utskott — skulle dels vinna en mera praktisk och tidsbesparande ordning för behandling av vissa riksdagsfrågor, dels även i någon mån minskade riksdagskostnader för tryck, personal, lokaler m. m. — en omständighet, som ej bör anses betydelselös i en tid som den nuvarande.

Den enda invändning, som här kunde göras, är den, att riksdagens bägge kamrar ha rätten att var för sig behandla och besluta om vissa arbetsordningsföreskrifter för kamrarna o. d. samt att frågor av detta slag då måste förberedas var för sig i resp. kammars utskott. Men frågor av detta slag förekomma, som bekant, till behandling så sällan, att denna invändning icke bör vara avgörande för behandling av denna fråga. Ty givetvis kan — om man så anser nödvändigt — alltjämt bibehållas ett stadgande därom, att resp. kammare kan var för sig tillsätta ett utskott för behandlingen av dessa mycket sällan förekommande frågor.

En reform sådan som den här ifrågasatta torde förutsätta ändringar i riksdagsordningen m. m. En sådan reform måste givetvis föregås av en utredning.

Under hänvisning till vad här ovan anförts hemställes alltså,

att riksdagen till övervägande och utredning på sätt, som befinnes lämpligt, måtte besluta upptaga det spörsmål rörande riksdagsarbetets organiserande, som här ovan framförts.

Stockholm den 24 januari 1943.

Ernst Hage.